

Milan Vincetič

Miriam Drev: *Vodna črta*.

Ljubljana: Književno društvo Hiša poezije (knjižna zbirka Poetikonove lire), 2008.

Kaj je pravzaprav *vodna črta*? Je to koža ali povrhnjica vode, ki prikriva globino, v njej pa vso čarovnijo sveta, ki da prav zato ostaja mamljivejša od tiste, ki jo zaznavajo naši čuti? Seveda je samostalni *voda* večpomenski, pa vendar ob njem najraje stresemo iz rokava: voda je življenje. Ne le zato, ker je je v našem telesu kar tri četrtine, temveč tudi zato, ker k samostalniku *voda* lahko dodamo tisoč pridevkov. Več kot gotovo pa je res eno – za Miriam Drev pomeni *vodna črta* to, kar je zapisala v ciklu Doba zrelosti: “Več je pogovora s svetom, ki se začne notri, / več je shojenih poti”. Ali: “Pokličem nanoter, / ostrino dam pod nepredušno opno.” In še nekaj verzov iz omenjene pesmi, ki lahko tudi asociirajo na *spomin vode*: “Slečem se pred sabo: gradivo svojih person / dam dol, spolzijo z obraznih / potez, vse, samo v očeh / ostaja oseba / z mojim imenom. / Bloki misli, spominov, v svitke / poviti vzorci, / dogodki, na pol razkrojeni, v časovni črti / ozadje. Pravimo, da se to shranjuje.”

In seveda ostaja napol živa, vznemirljiva negibnost tudi v njeni poeziji, ki kratko malo zakrkne podobe, da bi se potem pred bralcem izluščile v živo ponovitev, (pre)polno podob, slik, reminiscenc, (samo)premišljanj, ki so premnogokrat vpeti tako v etični kot socialni okvir; iz nje potrkava tudi *ženski ton*, a ne s pridihom kakršnega koli feminizma, temveč preprosto zato, ker “biva po žensko”; to zanjo pomeni, da “ne uničuje navzven”. Ob vsem tem preprosto želi “nasprotovati kaosu”, češ: “nisem vrsta pridevnikov, ki so zaželeni, / moja poželenja / so kakor bela plahta, / preprosta”. In tu je ključ do hiše njene knjige, ki jo je razdelila na nekaj soban, bolje rečeno, razdelkov, nad katerimi bi bil lahko skupni napis, kakršnega nosi tretji razdelek: Dejanja in stanja. Miriam Drev namreč kot občutljiva opazovalka dobesedno vsesava zunanje dražljaje, pa tudi od znotraj se vse bolj in bolj odpira; to zaznamuje njeno poezijo z

bolečino. Le-ta je seveda tudi refleks *nerazumljenosti ženske*, za katero dolži tudi kiparja Giacomettija ter ga "kliče na odgovor", ker da je ustvaril "žensko moške zmote", češ, kam "bo stopila taka: / brez oči, brez odprtih za dih, / brez lobanje, pod katero vrejo / nevarne misli?"

Njenega potapljanja in grebenja pod svojo vodno črto seveda niso določale danes moderne pahljače new agea, še več – pesnica tudi ob obisku Jehovovih prič kar zamahne z roko, češ, onadva bi me "rada utrgala z enim stavkom", zato raje "v celoti ostane smrtna, čeprav po pomoti". Seveda se mnogokrat znajde na nikogaršnji zemlji, tako da komaj lovi sapo, v trenutkih tesnobe, bolje rečeno samozavedanja, pa se raje zateče v namišljeno nevednost/"raztresenost", zato pravi: "Brezšivnost je še daleč od nas, / pokrpani smo, nacefrani, / zaplata na zaplata. /.../ Včasih mi je ljubša raztresenost, / kakor da izvem preveč". In kaj naj izve? Resnice resnic, ki smo jim zato tako blizu, da ne bi bile nikoli razkrite? Morda, kot tudi pomenljivo stoji v pesmi Trn v glavi: "Zgodbe v krvi se v ležeči osmici, / simbolu neskončnega, / pomikajo v noč", kajti "bili so časi, ko so besede / potovale lahno, z okroglimi vokali, / podobne milnim hlapom, / z odbleski".

In kam so nenadoma izginili ti odbleski? So sploh kdaj bili? Niso bili samo iluzija ali "resničnost, ki se med nama (njo in ljubljanim, op. p.) razliva čez kalupe, ki jih je prej gradila domišljija"? Se je vmes spet zajezila vodna črta? Kratko malo: da. V ljubezenske izpovedi, če sploh tako lahko imenujemo nekatere reminiscence na sožitje/soljublje z moškim, se vedno znova vrašča dvom, čeprav se "ni zaljubila, (temveč) zvrnila v ljubezen", njuno potovanje skozi pokrajine erotike le tu in tam zadiši po strasti ali po tem, da sta "najina pola ta trenutek v ravnotežju"; največkrat pa smo priča pobegu, nekakšnemu izmikanju, češ "nobeno siljenje ne pomaga, / ker tisto dišeče najraje samo, / nagajivo / vznikne izpod gladine". Kajti: "V širini bivanja sem efemera / (bot. rastlina s kratkim življenjskim krogom, ki se lahko sklene večkrat v eni vegetacijski sezoni, Veliki slovar tujk, CZ, 2002, op. p.), ob izstopu izlita / v nepredstavljenost". Torej nekam pod vodno črto, pod vodoravnico, ki skriva ali pritaja tisto, kar nenadoma plane na dan kot ogorčenje, revolt ali vsaj zaigrana ležernost, ki pa prav zato najbolj zaboli.

In kje so torej opcije, rešilne bilke, ki se jih je treba oprijeti? Miriam Drev sicer prisega na individualno človekovo vest, na "vprašanje, kje lahko stara beračica začne na čisto", a si hkrati prigovarja: "kam naj (pravzaprav) z njo". Nas morda reši opcija iz pesmi z naslovom Opcije, češ da je "obvladati (sebe?) glavna tema"? Ne, hkrati odgovarja, saj "z odmika opazuješ sebe, / nebeško hladnega pod kožo, / prelito s curki

znoja, / obdobja notranjih bitk so za tabo, / neponovljiva zgodovina". In kaj torej ostane? Samo to, da se "oprhaš in greš".

Podobnih momentov je v zbirki na pretek. Videti je, da se pesnica ne more in ne more pomiriti s stanjem stvari, z zaznamovanci, ki jih srečuje "pod trančo" (sveta), s sostanovalci v bloku, ki "postaja prostor, ki se polni z zvokom, glas (pa) narašča in pada", zdi se, da je ujeta v zadušljivo atmosfero, morda tudi na prizorišču, na katerem se srečujeta luna in starec v "življenju, ki je pešačenje in izgubljanje v podobah". Ki vedno znova zahtevajo "poročilo o njenem stanju", to pa "potem zahteva preobrazbo".

Pesnica nam v resnici niza "poročila o stanju", o posestrimi, ki je lahko ali njena hčerka, nogavičarka ali navsezadnje njen drugi jaz, njen zrcalni refleksi, ki zaznava in se sprijazni tako s "svojim minljivim telesom" kot s "skrhanim svetom", v katerem je "njena dvojčica, postavljena / v vzporedni svet, uganka, / ponotranjen bivanjski odcep, / skelet, / toda glas izza grlenega prostora / nič več drug, tuj – je hvaležen". Ta nenadni preobrat, ki prisije kot lučka, govori o njeni notranji preobrazbi, o ponikanju pod vodno črto "od novembra do novembra, ko se lovopust začanja", ko vznikajo potajene strasti, da bi bila "združitev v hipu polne prepoznavne / nepreklicna, / in slovo". In to navsezadnje tudi je.

V poezijo vse bolj in bolj vdira občutek samote, v kateri se le tu in tam zasvetlika, češ, ali "je mogoče brez bolečine, / samo v tišini, / ko celo november mine" in ali so še mogoča vračanja ali vsaj hotenja, da bi "se usedla na široko, (kot) ptica, ki bo valila". Kljub vsemu ljubezen, zaskorjena s časom, vse bolj hlapi, lirski subjekt se po svojem "kaskaderskem nastopu" počasi sestavlja, (hkrati) pa se "niso zvrstila zaporedja zmot, (pa tudi) želja – nevzdržna, kot je lakota vedno – je po njegovi bližini še ni grabila". Na koncu privede le blaga pomiritev, izpod temnih globin vodne črte (odrešilno?) zraste stolpič, v katerem ležita ter zreta v izginjajoče tirnice, za katere "ugibata, kam jih nosi, kje bodo jutri, / kako jih bodo našli, / tako v razblinjanju".

In ta zbirka je ena sama trpka variacija o razblinjanju, o dvomu, ki preveša jeziček; to je poezija, skozi katero spregovori pesnica kot ženska, ki se še kako zaveda, da je svet zanjo ena sama vrtoglavica, ki se ji mora postaviti po robu. Njeno edino orožje so besede, čeprav se je z njih že "davno osul preroški zvok, (da) so otrpnile in dobile skorjo". Pa vendar ji ne zmanjka poguma, včasih ga je še preveč, tako da jo zavede, da ji v pesmi uhajajo pogoste ponovitve, pojasnjevanja ali celo žuganje, ki seveda prispevajo k številnim retardacijam in zastranitvam. Zbirka, ki se bo zapisala v slovenski literarni prostor s posameznimi pesmimi; to pa seveda ne pomeni, da bo kar poniknila pod "vodno črto". Ali na kratko: pesniška zbirka, ki ji bodo literarni viharji najbrž prizanesli.